

[Udenrigsministeren.]

der binder de vesteuropæiske magter indbyrdes. En udvidelse af pagtområdet ville desuden automatisk medføre en udvidelse af hvert enkelt Atlantmedlems forpligtelser og risiko. Endelig kunne man jo befrygte, at de to landes optagelse i NATO ville være optakten til at indlemme mere fjerntliggende lande i det atlantiske samfund.

Der var andre lande, som delte vore betænkeligheder — eller i hvert fald nogle af disse betænkeligheder. Jeg røber ikke nogen hemmelighed, når jeg afslører, at lande som Canada, Holland, Portugal og Norge oprindelig var betænkelige ved, at Grækenland og Tyrkiet blev optaget som medlemmer af pagten.

Allerede under stedfortræderrådets drøftelser begyndte flere af de lande, jeg lige har nævnt, imidlertid at se mere velvilligt på tanken om Grækenlands og Tyrkiets optagelse i NATO, og under forhandlingerne på rådsrådet i Ottawa viste det sig, at Danmark faktisk var det eneste land, som, når det kom til stykket, opretholdt modstanden mod forslaget om at indbyde de to lande. Det er kun naturligt, at medlemmer af det høje ting og den danske befolkning spørger: Hvad var det, der bevirkede denne ændring i disse landes holdning, hvilke argumenter det var, der overbeviste dem om betimeligheden af at optage Grækenland og Tyrkiet, og dermed også, hvad det var, der førte til, at Danmark stemte for resolutionen om Grækenlands og Tyrkiets optagelse.

Man vil utvivlsomt forstå, at det ikke er muligt for mig her at gå i detaljer om strategiske og militære betragtninger, men en redegørelse i hovedtræk vil sikkert også vise sig at være fyldestgørende.

Det argument, der uden tvivl vejede tungest hos de lande, som oprindelig var imod tanken om at optage Grækenland og Tyrkiet i NATO, var, at de to landes store strategiske betydning for Vestens forsvar uvægerligt måtte medføre, at angreb på et af dem eller dem begge ville føre til en stormagtskrig, hvori Atlantmagterne under alle omstændigheder ville blive inddraget. Der var enighed blandt de militære sagkyndige om, at hvadenten Grækenland og Tyrkiet slet ikke blev optaget i nogen sikkerhedspagt, eller de blev medlemmer af en Middelhavspagt, eller de blev optaget i Atlantpagten, ville virkningerne af et angreb på dem være ganske den samme for de vesteuropæiske landes vedkommende. Man ville ikke kunne se på et sådant angreb uden reaktion, fordi et sådant angreb ville blotlægge Atlantmag-

ternes sydlige flanke, og en sådan reaktion måtte efter den almindelige opfattelse udløse en verdenskrig. Situationen var altså den, at medens vestmagterne under alle omstændigheder ville se sig nødsaget til at komme Grækenland og Tyrkiet til hjælp, ville disse to lande ikke have den ringeste forpligtelse til at bistå Atlantmagterne, hvis disse blev udsat for angreb. Kort sagt, alle byrderne ville, således som forholdene nu engang er i dag, hvile på Atlantmagterne, medens Grækenland og Tyrkiet ville være uden forpligtelser, men i realiteten være sikre på at få hjælp.

Hvad særligt dannelsen af en Middelhavspagt angik, blev det — og jeg tror med rette — anført, at en sådan konstellation, hvis den skulle have den ønskede virkning, måtte omfatte en række lande i Den nære Orient, men at dette under de bestående politiske forhold ikke ville være muligt. Der er som bekendt ikke sluttet fred mellem Israel og nogle af de arabiske lande, og der hersker, som man ved, for at sige det mildt, en ikke ringe spænding mellem Storbritannien og visse arabiske stater. Grækenland og Tyrkiet fandt på deres side, at en Middelhavspagt ikke var tilstrækkelig til at løse deres sikkerhedsproblemer.

Et hovedargument, som blev fremhævet med stor styrke, og som jo også må være af den største betydning for en dansk bedømmelse, var det endelig, at de to landes optagelse i høj grad ville fremme skabelsen af den magtbalance, som vi sætter lid til skal skabe baggrund for bevarelsen af freden. De to lande vil tilføre pagten betydelige og veltrænede styrker og øger dermed Vestens samlede forsvarsevne.

Jeg tror, enhver vil forstå, at disse argumenter måtte gøre indtryk på de ansvarlige ministre, der skulle tage stilling til spørgsmålet om Grækenlands og Tyrkiets optagelse. Hvad Danmark angik, kom hertil et yderligere argument: såfremt vi som det eneste land havde fastholdt vor modstand mod Grækenlands og Tyrkiets optagelse, ville det være ensbetydende med, at vi — som det første land — benyttede vetoet indenfor NATO. Finansministeren og jeg mente ikke at turde tage ansvaret herfor. Som det vil være tinget bekendt, telegraferede vi derfor til regeringen om at bemyndige os til ikke at modsætte os resolutionens og protokollens vedtagelse. Efter at sagen havde været drøftet i det udenrigspolitiske nævn, fik vi den ønskede bemyndigelse til ikke at hindre vedtagelsen af den resolution, hvorved regeringerne opfordres til at tage de skridt, som efter de enkelte